

مدیریت کلاسی

تالیف

دکتر سید احمد هاشمی (دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد لامرد)

مریم ستایش‌فر (دانشجوی دکتری فلسفه تعلیم و تربیت)

سرشناسه	هاشمی، سیداحمد، ۱۳۴۲ -
عنوان و نام پدیدآور	مدیریت کلاسی / سیداحمد هاشمی، مریم ستایش فر.
مشخصات نشر	بوشهر: راه بهروزی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۱۶ ص: جدول .
شابک	۲۵۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۹۶۴۹۲-۸-۳۸
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
موضوع	کلاس داری
موضوع	Classroom management
موضوع	تدریس - راهنمای آموزشی
موضوع	Teaching -- Study and teaching
موضوع	آموزش و پرورش - مدیریت
موضوع	Education -- Management
شناسه افزوده	ستایش فر، مریم، ۱۳۶۲ -
رده بندی کنگره	ر ۱۳۹۶۳۰۱۳۱ / ۴م ۵۲
رده بندی دیویی	۲۶۸۱۶۰
شماره کتابشناسی ملی	۴۶۸۱۶۰

انتشارات راه بهروزی

عنوان	مدیریت کلاسی
مؤلف	دکتر سید احمد هاشمی - مریم ستایش فر
طراحی و صفحه آرایی	انتشارات راه بهروزی
تاریخ انتشار	۱۳۹۶
نوبت چاپ	اول
ناشر	انتشارات راه بهروزی
تیراژ	۱۰۰۰
قیمت	۲۵۰۰۰ تومان
شابک	۹۷۸۹۶۴۹۶۹۲۳۸۸

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	مقدمه
۱	فصل اول - مدیریت کلاس
۱	مدیریت کلاس چیست؟
۲	تعاریفی از مدیریت کلاس
۳	مفهوم اداره کلاس درس
۴	ضرورت اداره کلاس درس
۶	اهداف عمده‌ی مدیریت کلاس درس
۷	عناصر مؤثر بر مدیریت کلاس
۹	اصول مدیریت کلاسی
۱۰	چهار قانون مدیریت کلاس
۱۲	موانع و مشکلات مدیریت کلاس
۱۴	دیدگاه مدرسه از مدیریت کلاس
۱۵	قدرت شغلی مهم
۱۵	الگوهای رهبری اثربخش در کلاس درس
۱۷	نوع نگرش و روابط معلم نسبت به شاگردان
۱۸	دانش‌آموزان مسأله‌دار و مدیریت کلاس
۲۰	معلم و مدیریت کلاس
۲۳	روش تدریس و ویژگی‌های معلم برای تدریس موفق
۲۳	پرسش‌های کلیدی در طرح درس
۲۴	طراحی آموزشی و مراحل آن
۲۵	فصل دوم - انضباط
۲۵	انضباط
۲۵	تفاوت انضباط با اداره کلاس
۲۶	آغاز کردن کلاس درس

۲۶	راهبردهای پیشگیرانه در کلاس درس
۲۶	راهبردهای آموزشی برای شروع سال تحصیلی
۲۷	پیشنهادهای کاربردی درباره‌ی مدیریت کلاس
۲۹	راههایی که معلمان برای پیش‌گیری از مشکلات رفتاری در کلاس باید بکار ببرند
۳۰	راه‌های برقراری ارتباط با دانش‌آموزان
۳۱	اجتناب از روابط وابستگی را
۳۲	رهنمودهایی برای ارتباط با دانش‌آموزان
۳۲	ایجاد یک محیط مثبت برای یادگیری
۳۳	کلاس‌های ارزشمندی که به دانش‌آموزان کمک می‌دهند
۳۳	خوداندیشی و مذاکره
۳۴	برنامه‌ریزی
۳۵	مدیران اثربخش
۳۶	راهبردهای آموزشی
۴۱	سبک‌های مختلف اداره کلاس درس
۴۲	سبک مناسب اداره کلاس درس
۴۳	راهکارهای اصلاحی
۴۵	استفاده از روش‌ها و اصول تغییر رفتار در اداره کلاس درس
۴۵	انواع تقویت‌کننده‌های مثبت
۴۷	انواع تقویت‌کننده‌های منفی
۴۸	روش‌های ایجاد رفتارهای مطلوب تازه
۴۹	روش‌های نگهداری رفتارهای مطلوب
۵۱	روش‌های کاهش و حذف رفتارهای نامطلوب
۵۳	مشکلات ناشی از کاربرد تنبیه
۵۷	فصل سوم - تاثیر تشویق در افزایش یادگیری
۵۷	تاثیر تشویق در افزایش یادگیری
۶۰	ایجاد شوق و دلبستگی به علم دانش‌شاگردان
۶۰	مواضع و دلسوزی معلم نسبت به شاگردان
۶۲	فروتنی و نرمش نسبت به دانش‌آموزان
۶۳	تشویق شاگردان به اشتغالات علمی و تحریر بر تکرار دروس
۶۴	رعایت مساوات در توجه و محبت به شاگردان
۶۵	احترام به شاگردان و توجه به مزایای آنها
۷۳	تشویق دانش‌آموزان بی‌علاقه و سهل‌انگار
۷۴	نقد و بررسی تحقیقات انجام شده

۷۹	فصل چهارم - معلم خوب کلاس جذاب
۷۹	معلم خوب و کلاس جذاب
۸۰	نقش تربیتی معلم
۸۰	نقش معلم نسبت به فرهنگ
۸۲	وظایف معلم در قبال موفقیت دانش آموزان
۸۲	عوامل مؤثر در کارایی معلم
۸۳	ویژگی‌های معلم از نظر جان دیویی
۸۴	ویژگی‌های معلم خوب
۹۱	نتیجه‌گیری
۹۳	منابع

از زمانی که تعلیم و تربیت به وجود آمده است، معلمان به رفتار دانش‌آموزان توجه داشته‌اند. حتی سقراط شکایت داشت که دانشجویان او "عاشق تجملمند"، رفتارهای بدی دارند و به اولیای خود بی احترامی می‌کنند. این نگرانی فزاینده وجود دارد که رفتارهای نامناسب دانش‌آموزان امروز، به مراتب بیش‌تر و شدیدتر از گذشتگان باشد، ولی شواهد اندکی برای اثبات این نظریه وجود دارد. کارشناسان گوناگون نظریات متفاوتی درباره اداره کلاس مطرح کرده‌اند، ولی بهترین شواهد را باید از مشاهده مستقیم کار معلمان در سازماندهی محیط کلاس به دست آورد. در سال‌های اخیر، اصطلاح "مدیریت کلاس" عمدتاً به نوعی روش رفتاری برای هدایت رفتار کلاس اشاره داشته است. این بحث اصل در زمینه مدیریت کلاس می‌توانند مفید باشند:

۱- امکان فعالیت‌های یادگیری معنادار را فراهم سازید. رمز پیشگیری از بروز مشکلات در کلاس، داشتن فعالیت‌های با معنا و چالش‌برانگیز است. وقتی دانش‌آموزان به کار خویش علاقه‌مند باشند، بی‌نظمی در کلاس کمتر می‌شود و راننده‌ای که اطلاعات درسی برای دانش‌آموزان با معنا باشد، یادگیری تقویت می‌شود. یک عامل مهم برای پیش‌کردن فعالیت‌های با معنا، اطلاعات شما از دانش‌آموزان، علاقه‌ها، روش فکری و میزان یادگیری آنان است.

۲- کلاس را به محیط حمایت‌کننده تبدیل کنید. یادگیری و رشد، خود به خود اتفاق نمی‌افتد و به این منظور لازم است به نیازهای دانش‌آموزان پاسخ داده شود. کلاس باید محیطی باشد که در آن، به نیازهای زیستی، ایمنی، تعلق و احترام به نفس در حد اعلا، ممکن پاسخ داده شود. آشکار است که معلم نمی‌تواند جایگزین پدر و مادر شود و سرپرستی و عشقی را که کودک نیاز دارد، برای او فراهم کند، ولی مسلماً می‌تواند امنیت دانش‌آموز را در کلاس تضمین کند و با تحسین صادقانه او، نقشی تسهیل‌کننده ایفا کند.

۳- برای یادگیری موفقیت‌آمیز، فرصت‌های لازم را فراهم آورید. این گفته قدیمی که "موفقیت، موفقیت می‌آورد" در کلاس درس، کم‌تر از سایر جاها صادق نیست. همه دانش‌آموزان باید امکان تجربه موفقیت را در کلاس داشته باشند. این تجربه ممکن است از سهیم شدن در کارها تا پیشرفت در درسی خاص تغییر کند. معنای موفقیت تنها پیروزی در رقابت با دیگران نیست. پیشرفت فرد در انجام کارهای خود، منبع مهم کسب موفقیت است. معلمان موفق، فعالیت‌هایی را برنامه‌ریزی می‌کنند که ضمن کارآمد بودن، احتمال موفقیت در آن‌ها زیاد باشد.

۴- به دانش‌آموزان کمک کنید، هدف‌های مربوط به اصلاح خود را تعریف کنند. هدف‌هایی که دانش‌آموزان انتخاب می‌کنند، در رفتار موفقیت‌آمیز آنان تأثیر دارد؛ یعنی احتمال بروز رفتارهای سازنده از دانش‌آموزانی که هدف‌های مربوط به اصلاح خود را دنبال می‌کنند، بسیار بیش‌تر از آن‌هایی است که فقط در پی هدف‌های عملی کلاس هستند.

۵- درباره نتایج کارها، اطلاعات لازم را در اختیار دانش‌آموزان بگذارید. گفتن نتایج کارها توسط معلمان، با موفقیت دانش‌آموزان رابطه نزدیک دارد. اگر آن‌ها به بچه‌ها، کارهای خویشان و معیارهای خوب انجام دادن کارها را توضیح دهند، یادگیری دانش‌آموزان استمرار پیدا می‌کند و امکان بروز رفتارهای بد کاهش می‌یابد. به علاوه، این کار سبب می‌شود که آن‌ها درباره خود در رابطه با کارها، توان داوری کنند و کارهایشان را تحلیل کنند.

۷- دانش‌آموزان را در تصمیم‌گیری شرکت دهید. دانش‌آموزان نیاز دارند که احساس کنند در مورد کارهایی که انجام می‌دهند، مسئولیت دارند. اگر مدیریت کلاس ضعیف باشد، آن‌ها احساس می‌کنند که در مورد یادگیری خود اختیار ندارند. در این صورت، آن‌ها آنچه را معلم می‌خواهد انجام می‌دهند و انگیزه‌شان برای ادامه تلاش می‌یابد. معلمان موفق به دانش‌آموزان خویش اجازه می‌دهند که نقش مهمی را در تصمیم‌گیری‌ها بازی کنند. آن‌ها اغلب به دانش‌آموزان اجازه می‌دهند که درباره موضوع، روش و نحوه یادگیری تصمیم بگیرند. مشارکت دانش‌آموزان سبب می‌شود که احساس کنند، بر اوضاع محیط هستند. در نتیجه، انگیزه آن‌ها افزایش و امکان بد رفتاری‌شان کاهش می‌یابد.

۸- برای روزهای "بد" برنامه‌ریزی کنید. گاهی موفق‌ترین معلمان نیز با وجود برنامه‌ریزی، از تدریس باز می‌مانند. از جمله رویدادهایی مثل بیماری، مشکلات خانوادگی و ... برای آن‌ها به وجود می‌آید. در این صورت، با یک پیش‌برنامه کلی و با معنا برای مواقع اضطراری، می‌توان دانش‌آموزان را کاملاً مشغول کرد.

۹- رفتارهای مناسب را تقویت کنید. دانش‌آموزان نمی‌توانند در یک زمان، هم مسأله ریاضی حل کنند و هم با یکدیگر صحبت کنند. در این جا حل مسأله، رفتار مناسب و صحبت کردن، رفتار نامناسب است. وقتی رفتار نامناسب به ندرت اتفاق می‌افتد، این روزها با یکدیگر در تقابل هستند و در یک زمان تنها یکی از آن‌ها را می‌توان انجام داد. پس با تقویت رفتار مناسب می‌توان از بروز رفتار نامناسب جلوگیری کرد. معیار مدیریت موفق در کلاس، پرهیز از مشکلات است، نه صرفاً برخورد با رفتارهای نامناسب.